

TALOUSARVIOALOITE 902/2008 vp

Määrärahan osoittaminen kansallisen ihmisoikeusinstituution perustamiseen

Eduskunnalle

Suomalaisten viranomaisten ja kansalaisten keskuudessa vallitsee huomattavaa tietämättömyyttä kansainvälisesti tunnustetuista ihmisoikeuksista sekä valtion ja osin kuntienkin velvollisuudesta toteuttaa niitä. Perus- ja ihmisoikeuspolitiikan kehittämiseksi Suomeen tulisikin perustaa ns. Pariisin periaatteiden mukainen kansallinen itsenäinen ja riippumaton ihmisoikeusinstituutio, jollainen löytyy jo kolmestatoista EU:n jäsenvaltiosta.

Muodostettavan kansallisen ihmisoikeusinstituution tehtävänä olisi edistää mahdollisimman laaja-alaisesti perus- ja ihmisoikeuksia. Tehtäväkuvaukseen kuuluisi muun muassa ihmisoikeuskoulutuksen ja -kasvatuksen sekä ulkoisen tiedottamisen tehostaminen, ihmisoikeuksia koskevan tietopankin luominen ja ylläpito, vastuu määrääjoin laadittavasta raportista Suomen perus- ja ihmisoikeuksien tilasta sekä esitysten ja lausuntojen antaminen perus- ja ihmisoikeuksien parantamiseksi ml. lainsäädäntöhankkeiden ihmisoikeusmukaisuuden ennakkovalvonta.

Instituution riippumattomuus tarkoittaisi oikeudellista, taloudellista sekä operationaalista autonomiaa, joka voidaan taata lainsäädännöllä. Valtiovallan tai muun julkisen tai yksityisen tahon ei pitäisi sekaantua ihmisoikeusinstituution hoitamien asioiden valmisteluun tai päätöksentekoon. Ihmisoikeusinstituutio voisi kuitenkin toimia läheisessä yhteistyössä viranomaisten kanssa. Riippumattomuuden takaamiseksi kansallisen ihmisoikeusinstituution ei tulisi toimia minäkään ministeriön yhteydessä tai edes oikeusasiamiehen kanslian alaisena, vaikka se synergiasyistä olisikin loogista perustaa oikeusasiamiehen kanslian yhteyteen.

Kuten asiaa koskevassa edustaja Södermanin jättämässä lakialoitteessa (LA 28/2008 vp) esitettiin, instituution perustamiseksi tarvittava rahoitus voitaisiin järjestää valtion budjettiin eduskunnan pääluokan alle eduskunnan oikeusasiamiehen yhteyteen oman talousarvion muodossa. Tärkeintä olisi kuitenkin huolehtia siitä, että perustamisen yhteydessä varattavat resurssit riittävät alkuvaiheessa kolmen täysipäiväisen sihteerin palkkaamiseen sekä tarvittaessa ulkopuolisilla asiantuntijoilla suoritettavien tutkimusten teettämiseen, kuten kansainvälisten ihmisoikeusasiain neuvottelukunta aloitteessaan esitti. Alkuvaiheen resurssipanostus muodostuisi kolmen asiantuntijan palkkakustannuksista, arviolta 200 000 euroa vuodessa, sekä riittävästä tutkimus- ja tiedotusresursseista, noin 200 000 euroa vuodessa. Synergiaetuja muun muassa tilavuokran kannalta olisi mahdollista saavuttaa sijoittamalla sihteeristö fyysisesti eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian yhteyteen. Kansallisen ihmisoikeusinstituution ensimmäinen kiinteä määräraha voisi siten olla noin 400 000 euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2009 talousarvioon momentille 21.20.01 lisäyksenä 400 000 euroa kansallisen ihmisoikeusinstituution perustamiseen.

TAA 902/2008 vp — Jacob Söderman /sd ym.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2008

Jacob Söderman /sd
Ilkka Kantola /sd
Jukka Gustafsson /sd
Heli Paasio /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Merja Kuusisto /sd
Sirpa Paatero /sd
Pia Viitanen /sd
Jouko Skinnari /sd

Erkki Tuomioja /sd
Reijo Kallio /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Krista Kiuru /sd
Marko Asell /sd
Antti Vuolanne /sd
Rakel Hiltunen /sd
Lauri Kähkönen /sd